

Modernisms mākslā un tā rašanās iemesli

1. uzdevums

Deviņpadsmitā gadsimta notikumu nozīme modernismā

- Atkārto 19. gadsimta vēsturi!
- Secini, kā 19. gadsimta mākslu ietekmēja notikumi sabiedrībā!
- Izvēlies svarīgākos notikumus un atklājumus zinātnē!
- Saisti izvēlētos notikumus sabiedrībā un atklājumus zinātnē ar izmaiņām mākslā!
- Salīdzini 2 mākslas darbus! Vari izvēlēties impresionisma mākslas darbu un postimpresionisma mākslas darbu vai citus mākslas darbus.
- Iztēlojies un komentē tā laika skatītāju iespējamo reakciju uz izvēlētajiem mākslas darbiem! Komentārus vari pamatot ar faktiem.
- Uzraksti vai vizuāli atzīmē mākslas darbos līdzīgo un atšķirīgo!
- Diskutē ar klasesbiedriem par iegūto pieredzi un atrasto informāciju!

2. uzdevums

Modernisma idejas un to vizuālais atspoguļojums mākslas darbos

- Izlasi aprakstu fragmentus par dažādu modernisma virzienu idejām!
- Atrodi katram virzienam atbilstošo nosaukumu un attēlu!

Supremātisms. Impresionisms. Fovisms. Puantilisms. Ekspresionisms.
Kubisms. Dadaisms. Postimpresionisms. Sirreālisms. Futūrisms.

1. Visus objektus telpā vieno gaisma. Mēs gleznojam gaismu. Gaisma plūst, atstarojas, virmo un padara objektus redzamus kopā nevis katru atsevišķi.
2. Mēs izmantojam impresionisma krāsas un tehniku. Savos darbos mēs vēlamies parādīt dziļu saturu. Mēs rādām pasaules skaistumu, cilvēka un dabas vienotību, dzīvības spēku.
3. Mēs glezniecībā sasniegsim maksimālo zinātniski iespējamo spožumu.
4. Katrs cilvēks pasauli redz subjektīvi un emocionāli. Cilvēki jūt pieskārienus, sāpes, svētlaimi, dusmas un bailes. Cilvēki bieži izvēlas savas sajūtas neredzēt, noslēpt, izslēgt, jo tās ir neprognozējamās. Reizēm sajūtas ir pat neglītas un biedējošas. Līdz ar sajūtu izslēgšanu cilvēks izslēdz iecietību, līdzjūtību, ķermeniskumu, cilvēcību.
5. Es pārvietojos telpā, skatos apkārt un uztveru tūkstošiem vizuālu iespaidu. Es redzu lietas no dažādiem skatpunktiem. Mākslas darbā es neattēloju dabu. Es attēloju savus iespaidus. Es spēlējos un radu.

6. Krāsas ietekmē cilvēka emocijas. Krāsas “sarunājas”, izceļ cita citu un rada dzīvīgu iespaidu.
7. Lai dzīvo ātrums, temps, enerģija, kustība, industriālā pilsēta, mašīnas, tehnoloģijas! Nevajag nekādu sentimentu. Daba, cilvēks un sabiedrība funkcionē tāpat kā mašīna.
8. Domu patiesa izteikšana bez saprāta kontroles, nedomājot par estētiku un morāli. Asociāciju augstākā realitāte, sapņu visvarenība, neieinteresēta domu spēle.
9. Mūsdienu kapitālistiskās sabiedrības saprāts, loģika un estētika noveda pasauli pie kara. Mūsu darbos iracionalitāte un muļķības ir protests pret buržuāzisko racionalitāti, morāli un dzīvesveidu.
10. Māksla vairs nepūlas kalpot valstij un reliģijai. Māksla vairs nevēlas ilustrēt vēsturi, tai vairs nav nekāda sakara ar objektu kā tādu. Māksla var pastāvēt pati par sevi. Tai nav jāattēlo šīs pasaules lietas.

1. Žoržs Serā. Peldētāji Asnjē. 1884.
[https:// ej.uz/thu1](https://ej.uz/thu1)

2. Salvadors Dalī. Svētā Antonija kardināšana. 1946. <https:// ej.uz/3c89>

3. Klods Monē. Impresija. 1874.
<https://ej.uz/7xzz>

4. Vinsents van Gogs. Miežu lauks ar kalniem fonā. 1889. <https://ej.uz/kcmi>

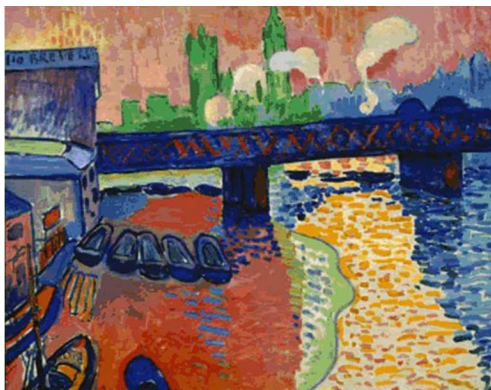
Vizuālā māksla. 9.2. Viduslaiku māksla. Kā viduslaiku mākslu attēlot ar laikmetīgās mākslas izteiksmes līdzekļiem un paņēmieniem?

5. Edvards Munks. Kliedziens. 1893.
<https://ej.uz/3ra>

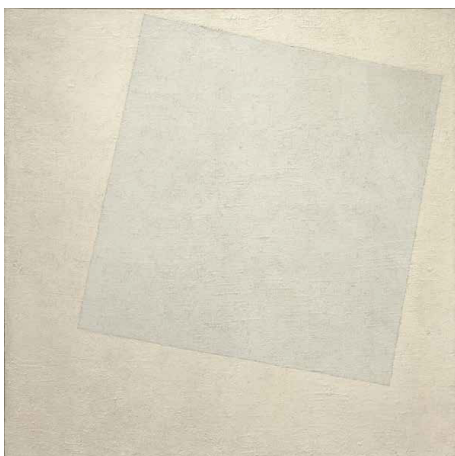
6. Pablo Pikaso. Maija ar lelli. 1938.
<https://ej.uz/ohii>

7. Andrē Derēns. Tilts Londonā. 1906.
<https://ej.uz/1iit>

8. Džakomo Balla. Bezdelīgas lidojums.
<https://ej.uz/pc99>

9. Kazimirs Maļevičs. Baltais kvadrāts. 1918. <https://ej.uz/zaho>

10. Marsels Dišāns. Strūklaka. <https://ej.uz/svwe>

3. uzdevums

Konkrēta modernisma virziena izpēte

- Nelielā grupā vai pārī pētiet kādu no modernisma virzieniem!
 - ✓ Vienojieties par pētāmajiem aspektiem, kritērijiem un avotiem!
 - ✓ Ar skolotāja palīdzību izvēlieties kvalitatīvus un drošus informācijas avotus!
 - ✓ Apspriediet informācijas avotu izvēles kritērijus!
- Lasi kādu no modernisma manifestiem!
 - ✓ Izvēlies fragmentu lasīšanai no izdevuma “Manifests. No futūrisma līdz mūsdienām”!
 - ✓ Saisti manifestu ar tā tapšanas laika politiskajiem un sociālajiem notikumiem!
- Izdomā jautājumus dažādu modernisma virzienu pārstāvjiem! Jautājumi var būt arī par sociālajiem un politiskajiem iemesliem virziena izveidē. Skolotājs palīdzēs formulēt jautājumus.
- Nelielā grupā vai pārī atbildiet uz izdomātajiem jautājumiem no sava izvēlēta modernisma virziena pārstāvju viedokļa!
- Izveido prezentāciju!
 - ✓ Pievieno attēliem atsauces!
 - ✓ Atsauces veido pēc iepriekšējā uzdevuma parauga!
 - ✓ Atsaucēs iekļauj autora vārdu, mākslas darba tapšanas gadu un informācijas avotu!
- Apraksti katrā mākslas darbā redzamo:
 - ✓ kopējā noskaņa, pirmais iespaids;
 - ✓ formas, līnijas, krāsas, laukumi, kustība;
 - ✓ kompozīcija – vizuālo elementu līdzsvars, kontrasts, ritms, proporcijas;
 - ✓ noskaņas veidošanas līdzekļi!
- Skaidro, kādas sabiedrības un kultūras vērtības ir parādītas mākslas darbā!
 - ✓ Kam mākslinieks ir pievērsis uzmanību?
 - ✓ Kas māksliniekam ir bijis svarīgi (spēks, dzīvība, vara, cilvēcība, zināšanas, radošums)?
- Parādi klasesbiedriem savu prezentāciju! Ar prezentāciju palīdzi saprast it kā nesaprotamu vai neglītu mākslas darbu jēgu!
- Pārrunā ar klasesbiedriem, kādēļ autoritārie režīmi Vācijā un Padomju Savienībā modernistu darbus izsmēja, aizliedza un dedzināja!

4. uzdevums

Manifesta izveide un aktualizācija, saistot to ar laikmetīgo situāciju

Manifests ir rakstisks domubiedru grupas, sabiedriskas organizācijas vai politiskas partijas paziņojums. Manifestā ir aprakstīti uzskati, programma un lēmumi. Manifesta nosaukums ir no latīņu vārda *manifestus* – atklāts, redzams.

- Iepazīsties ar manifesta kā literāra žanra un vizuāla plakāta pazīmēm!
Manifestu raksturo pārsteidzoša tipografika (burti). Manifestus raksta “mēs” formā un tajos lieto agresīvas, bieži numurētas tēzes.

“The Art Post” <https://www.theartpostblog.com/en/dada-1916/>

- Uzraksti manifestu kādas aktuālas mākslas parādības, izpausmes vai īpaša uzdevuma pasludināšanai!
- Manifestam ir jābūt apmēram 100 vārdu garam. Ieteicams izdomāt atbilstošu nosaukumu.
- Izveido sava manifesta grafisko noformējumu!
 - ✓ Izvēlies manifestam atbilstošu krāsu, burtus, teksta izvietojumu un vizuālos papildinājumus!
 - ✓ Veido manifesta noformējumu A3 formātā!

Atceries! Oriģināls formāts un atbilstošs izpildījums arī ir vēstījums.

5. uzdevums.

Paveiktā pārskats

- Izlasi materiālu “Temata atsegums skolēnam”!
 - ✓ Ja vajadzīgs, papildini 4 izpildītos uzdevumus!
 - ✓ Kritēriju lapā atzīmē paveikto!
- Kopā ar klasesbiedriem izveido izstādi!
 - ✓ Grupējiet darbus tematiski vai vizuāli!
 - ✓ Grupējot meklējiet domu un ideju līdzības!